

L'ADMINISTRACIÓ BUSH NO CREU EN LA DEMOCRÀCIA A ESCALA MUNDIAL

JOSEPH E. STIGLITZ

EUA

Joseph E. Stiglitz és potser una de les veus més autoritzades per criticar els excessos del pensament econòmic neoliberal i els errors de les institucions que el promouen. No pas en va, en coneix el seu funcionament com ningú més. Stiglitz, de 63 anys, va estudiar al Massachusetts Institute of Technology i les universitats de Yale i Stanford, i va ser assessor de l'ex president Clinton el 1993. El 1997 el van nomenar economista en cap del Banc Mundial. Les seves crítiques obertes el van convertir en una presència incòmoda a l'organisme multilateral i el 2000 va abandonar el seu lloc per tornar a exercir la docència i la investigació a la Universitat de Columbia. L'any 2001 va rebre el premi Nobel d'Economia.

Pregunta. La tragèdia del Katrina ha revelat el tercer Món que existeix dins dels Estats Units. Què ens diu això del seu model econòmic?

Resposta. Només amb el creixement del PIB no es pot mesurar bé l'estat d'una economia. La qüestió és què li passa al ciutadà mig. Tot i que el PIB ha estat creixent els darrers anys, el ciutadà mig dels Estats Units s'ha empobrit. La renda familiar ha caigut 1.400 dòlars en els quatre anys de l'Administració Bush. A més, el percentatge de població sense assegurança mèdica ha augmentat. Els EUA tenen una proporció de presos més alta que cap més país i, si s'inclouessin en els índexs d'atur, aquests serien més alts, però no s'hi inclouen perquè no tenen l'opció de cercar feina. Quan estava a Washington ja deia que l'esperança de vida d'un home negre d'entre 25 i 30 anys a Washington i Nova York era semblant a la d'un país pobre com Bangladesh. Se sabia que hi havia problemes, però l'opinió pública no se n'havia arribat a conscienciar. De cop i volta, la gent ho va veure a la televisió. Ja no eren pas estadístiques d'esperança de vida, sinó cares de persones. Igual com passa a països menys desenvolupats, on els governs estan controlats per èlits insensibles a les preocupacions dels pobres, això és el que està passant desgraciadament als EUA. En part es deu a errors en el nostre sistema polític, que el corrompen. No es pas que es comprin els polítics, com passa a molts països, però es fan donacions a les campanyes i quan s'inverteix en un partit polític, s'espera una recompensa... i ho han aconseguit!

P. La utilitat del Fons Monetari Internacional (FMI)

i el Banc Mundial està en el seu punt de mira. Com s'haurien de plantejar la seva raó de ser avui en dia?

R. La qüestió no és pas si tenen raó de ser, perquè en un període de globalització en el qual cada vegada hi ha més integració econòmica l'acció col·lectiva esdevé més necessària. Calen més institucions internacionals. El problema és el joc polític. Durant la Guerra Freda, Europa i els EUA tenien un objectiu ben definit. Les institucions parlaven de desenvolupament, però rera seu hi havia un objectiu polític. Ara, sobretot des del 2001, queda ben clar que l'administració Bush no creu en la democràcia a escala global, en les institucions. La seva política és l'unilateralisme i l'unilateralisme no és coherent amb la democràcia. Volen poder per vetar.

P. Quin marge té el director gerent del FMI, Rodrigo Rato, per impulsar un canvi?

R. Té una dificultat i és que els EUA són l'únic país amb poder per vetar qualsevol cosa important dins del FMI. Qualsevol gran reforma que suposés una democratització interna probablement es vetarà. Però hi ha un marge prou ample per a la reforma informal, per exemple, mitjançant la creació d'un comitè que estudiï l'atur. Però el problema no és pas només dels EUA, sinó la burocràcia interna, que és molt poderosa. Mentre que es canvia el director gerent, la burocràcia es manté i probablement es resistirà a qualsevol canvi.

P. Creu que el FMI hauria de reconèixer els seus errors sobre la imposició de les polítiques del Consens de Washington els darrers anys en alguns països per recuperar la seva credibilitat?

R. Crec que sí, però hauria d'anar més enllà del reconeixement de l'error i analitzar per què el van cometre. Va ser perquè es va creure que una talla única valia per tothom? O perquè tenien una talla en particular, el Consens de Washington, que no valia per ningú? Una de les meves crítiques ha estat que molts models parteixen de la premissa que la informació i els mercats són perfectes, que són males presumpcions per a qualsevol país, però que ho són molt més per a països en desenvolupament.

EL PAÍS - Madrid - 02-10-2005

Isabel LAFONT